

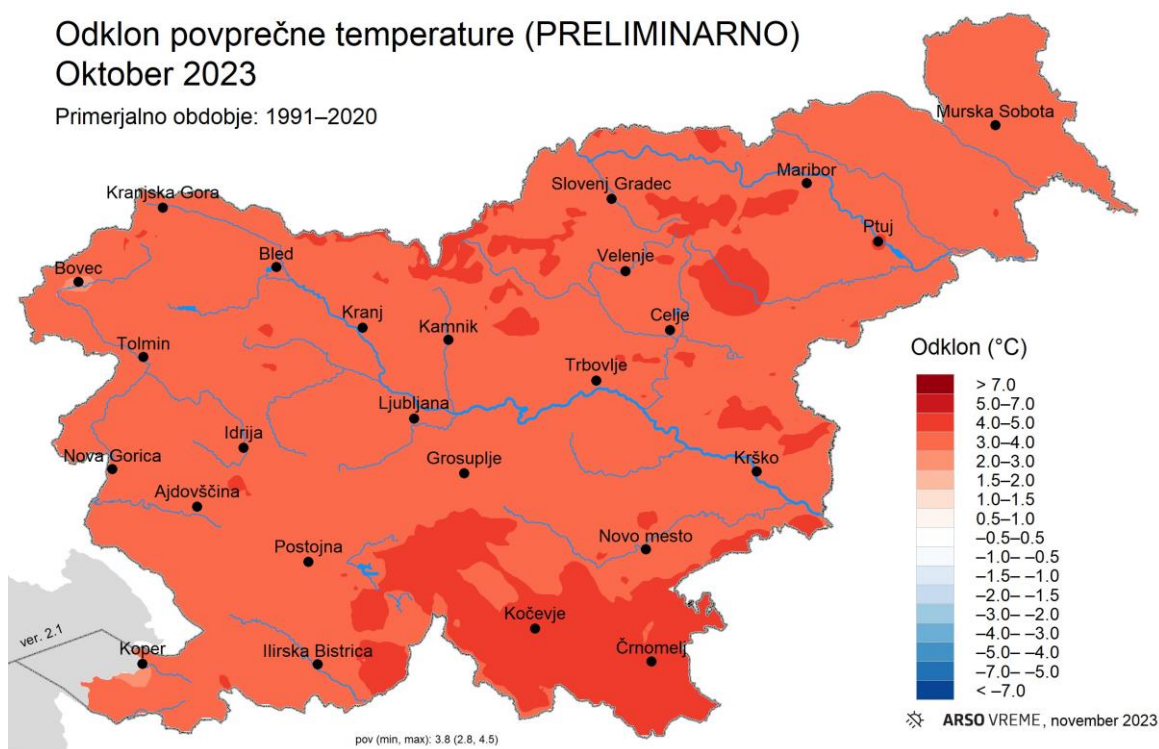
Podnebne značilnosti oktobra 2023

Po delnih in še ne povsem preverjenih podatkih je bil oktober na državni ravni temperaturno močno nadpovprečen, nadpovprečno namočen in povprečno osončen.

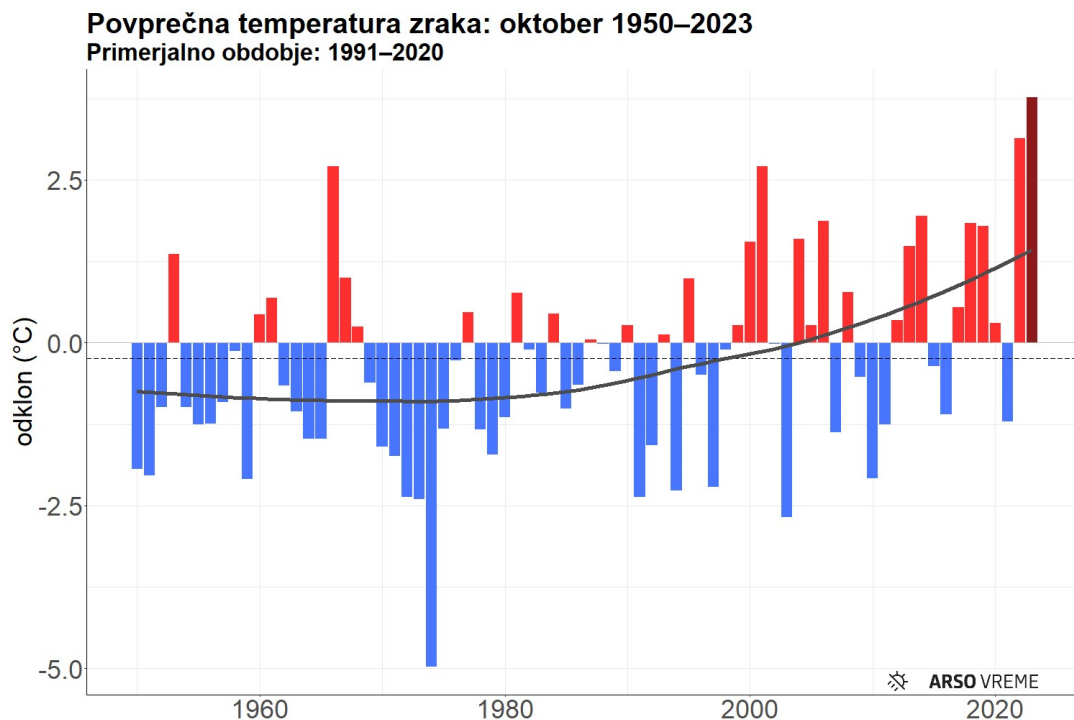
Odklon temperature zraka od povprečja primerjalnega obdobja 1991–2020 je na državni ravni znašal 3,8 °C, zaradi česar je letošnji oktober najtoplejši vsaj od leta 1950. Za 0,7 °C je prehitel dosednji najtoplejši oktober, leta 2022 (odklon 3,1 °C), z odklonom 2,7 °C mu sledita oktobra v letih 2001 in 1966. Najhladnejši je bil v tem obdobju oktober 1974, z odklonom –5,0 °C, daleč pred drugim najhladnejšim oktobrom leta 2003 z odklonom –2,7 °C. Največji temperaturni odklon glede na primerjalno obdobje je bil v delih severne in južne Slovenije, kjer je znašal med 4,0 in 5,0 °C, drugod pa med 3,0 in 4,0 °C.

Glede na temperaturni razpon v obdobju 1991–2020 je bil oktober skoraj po vsej Sloveniji izjemno topel (zgornja dva centila), razen redkih izjem v Julijskih Alpah, kjer je bil zelo topel (med 91. in 98. centilom).

Oktobrska povprečna temperatura od konca sedemdesetih let prejšnjega stoletja narašča. V tem tisočletju smo imeli 14 nadpovprečno in 9 podpovprečno toplih oktobrov.

Slika 1. Odklon povprečne temperature zraka oktobra 2023 od povprečja tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020

Slika 2. Odklon povprečne temperature zraka na državni ravni v oktobrih 1950–2023 od povprečja tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020. Z rdečo so označeni nadpovprečno topli meseci, z modro hladnejši od povprečja. Oktober 2023 je označen s temnejšo barvo. Povprečje prejšnjega primerjalnega obdobja 1981–2010 je označeno s črtkano vodoravnico.

Oktober je bil na ravni celotne države nadpovprečno namočen glede na primerjalno obdobje 1991–2020, kazalnik višine padavin je znašal 133 %. To uvršča letošnji oktober med okoli 18 najbolj namočenih od leta 1950. Najbolj namočen v tem obdobju je bil oktober 1992 s kazalnikom padavin 260 %, kazalnik padavin 200 % in več pa sta imela še oktobra 1964 in 1980 (kazalnika 250 % oziroma 200 %). V tem obdobju je bil na ravni države najmanj namočen praktično popolnoma suh oktober 1965, sledi mu oktober 1995 s kazalnikom 8 %.

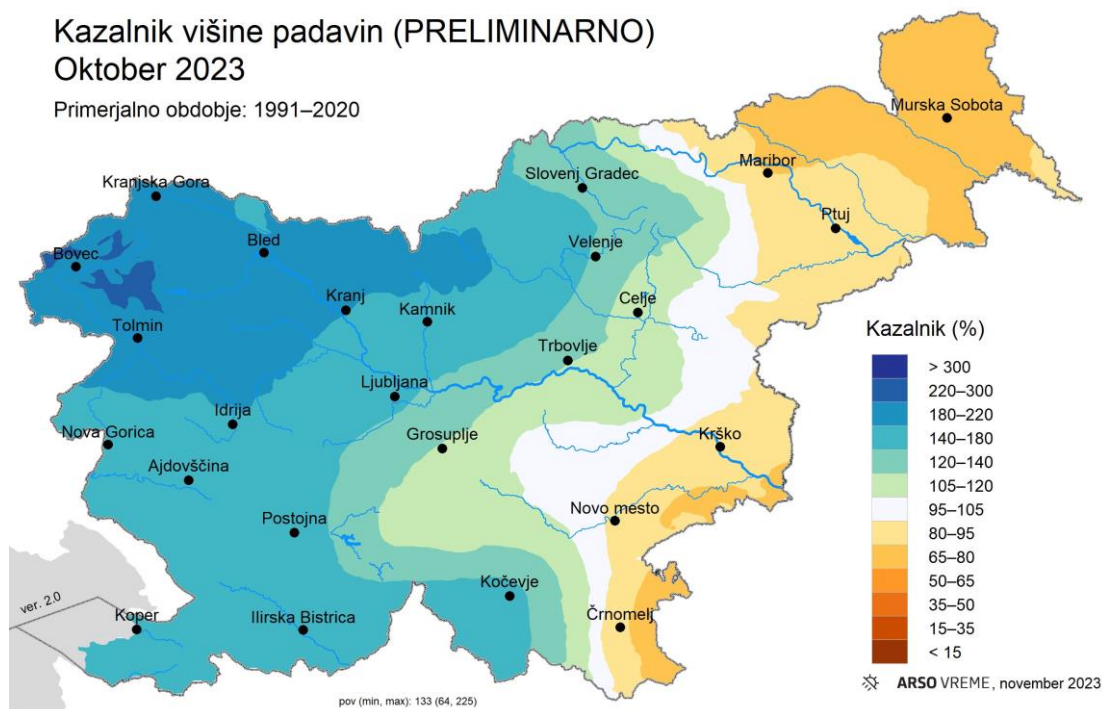
Prostorsko gledano je v letošnjem oktobru največ padavin padlo na severozahodu države, v delu Julijskih Alp je kazalnik padavin segel čez 220 %, drugod pa med 180 in 220 %. Kazalnik padavin je padal proti jugu in vzhodu. V pasu od Kočevskega roga in Suhe krajine, preko Kozjanskega in Pohorja je padla za oktober običajna količina padavin, proti vzhodu pa je bilo vse bolj suho; v delu jugovzhodne in severovzhodne Slovenije je bil kazalnik tudi med 65 in 80 %. Glede na razpon vrednosti v primerjalnem obdobju 1991–2020 je bil oktober v Julijskih in Kamniško-Savinjskih Alpah, na Nanosu in Javornikih zelo moker (med 91. in 98. centilom). Drugod v zahodni, delu severne in osrednje Slovenije je bil oktober moker (med 75. in 91. centilom), v preostalem delu Slovenije pa normalno namočen (med 25. in 75. centilom).

Povprečna višina padavin na ravni države ne kaže znatnega trenda. V obdobju od sedemdesetih let do začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja je nekoliko naraščala, od takrat pa spet pada. V tem tisočletju je bilo na ravni države devet oktobrov s kazalnikom padavin nad in 14 pod povprečno vrednostjo obdobja 1991–2020.

Kazalnik višine padavin (PRELIMINARNO)

Oktober 2023

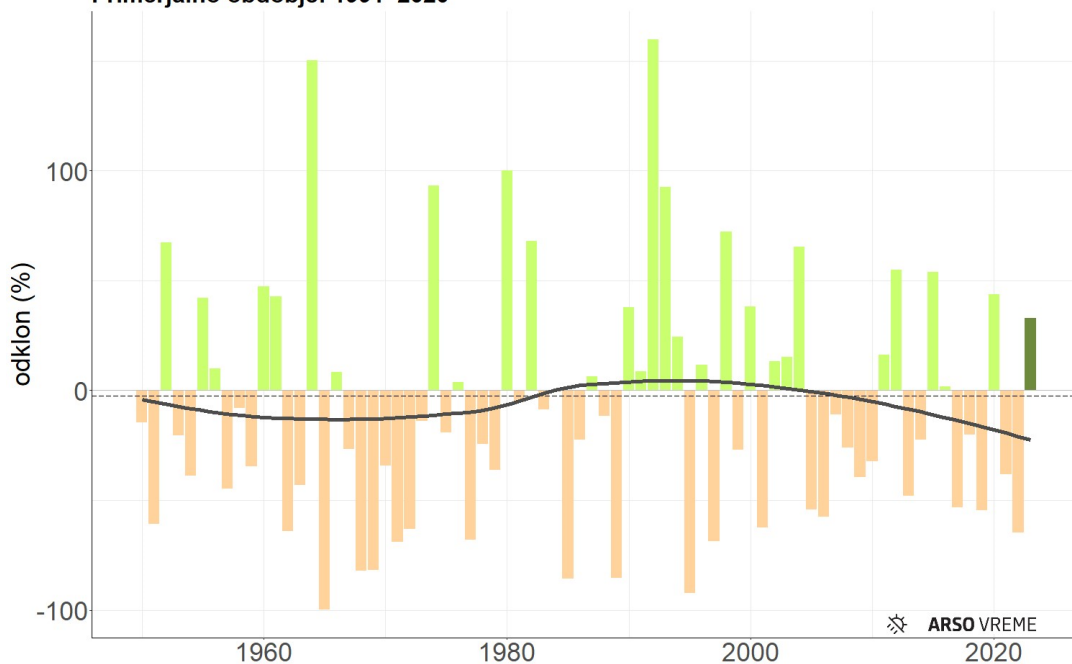
Primerjalno obdobje: 1991–2020

Slika 3. Kazalnik višine padavin oktobra 2023 glede na povprečje tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020

Višina padavin: oktober 1950–2023

Primerjalno obdobje: 1991–2020

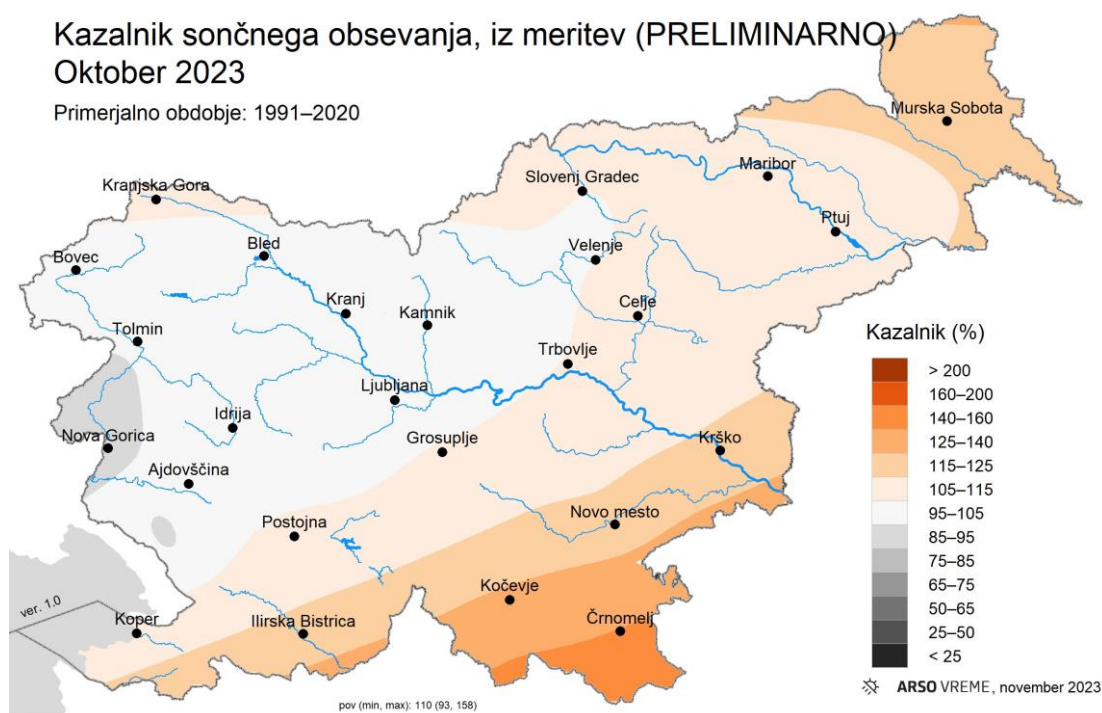

Slika 4. Relativni odklon višine padavin na državni ravni v oktobrih 1950–2023 glede na povprečje tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020. Z zeleno so označeni nadpovprečno, z rjavo pa podpovprečno namočeni meseci. Oktober 2023 je označen s temnejšo barvo. Povprečje prejšnjega referenčnega obdobja 1981–2010 je označeno s črtkano vodoravnico.

Letošnji oktober je bil na ravni Slovenije rahlo nadpovprečno osončen s kazalnikom 110 %. To uvršča letošnji oktober med 25 najbolj osončenih od leta 1961. V tem obdobju je bil najbolj osončen oktober 1971 s kazalnikom 164 %, kazalnik nad 150 % sta imela še oktobra 1969 in 1989. Najmanj je bil osončen oktober 1964 s kazalnikom 53 %. Prostorsko sta bila severozahodna Slovenija ter del osrednje in severne Slovenije povprečno osončena, osončenost se je povečevala proti jugu in vzhodu države. Na skrajnem severovzhodu države je osončenost dosegla okoli 120 % na jugovzhodu pa celo okoli 145 %.

Glede na razpon vrednosti kazalnika sončnega obsevanja v obdobju 1991–2020 je bil oktober v večjem delu Slovenije normalno osončen, v pasu od Kočevske, preko Bizeljskega in Haloz do severovzhodne Slovenije osončen (med 75. in 91. centilom), proti Beli krajini pa tudi zelo osončen (zgornjih 10 centilov).

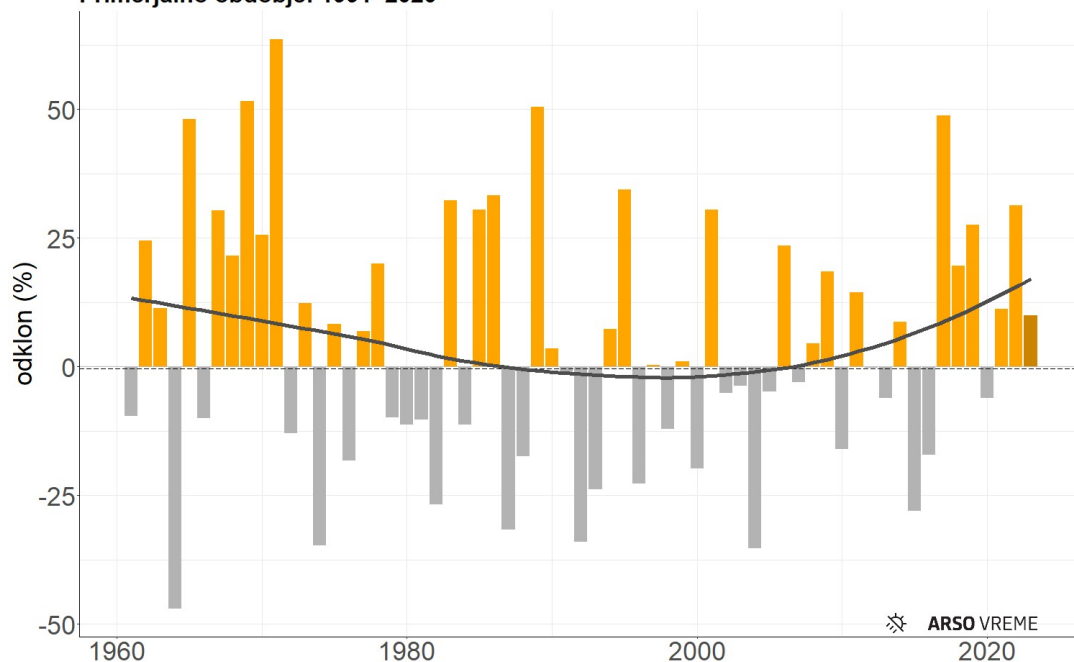
Trajanje sončnega obsevanja v oktobru je na ravni države od šestdesetih let do konca prejšnjega stoletja padalo, od takrat pa se zvišuje. V tem tisočletju je bilo 12 oktobrov s pozitivnim in 11 z negativnim odklonom osončenosti od dolgoletnega povprečja 1991–2020. Med zadnjimi sedmimi oktobri je bil zgolj oktober 2020 podpovprečno osončen.

Slika 5. Kazalnik trajanja sončnega obsevanja oktobra 2023 glede na povprečje tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020. Zemljevid je shematičen, ker je narejen na osnovi majhnega števila podatkov. Posebej ob meji države so napake lahko velike.

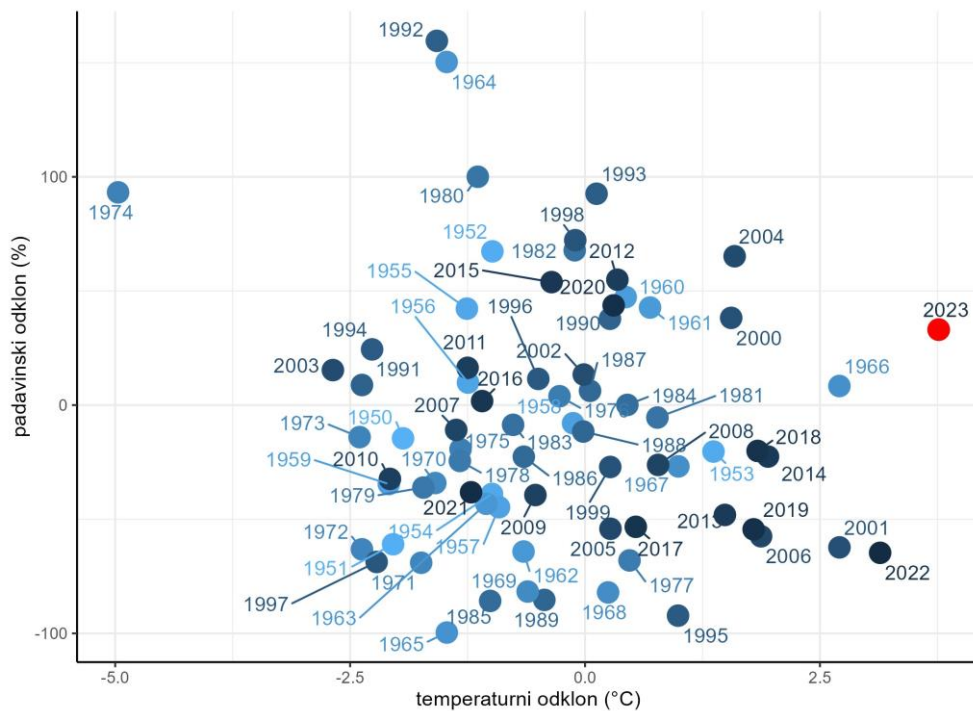
Trajanje sončnega obsevanja: oktober 1961–2023

Primerjalno obdobje: 1991–2020

Slika 6. Relativni odklon trajanja sončnega obsevanja na državni ravni v oktobrih 1961–2023 glede na povprečje tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020. Z oranžno so označeni nadpovprečno, s sivo pa podpovprečno osončeni meseci. Oktober 2023 je označen s temnejšo barvo. Povprečje prejšnjega referenčnega obdobja 1981–2010 je označeno s črtkano vodoravnico.

Oktober 2023 je po skupni mesečni statistiki temperature zraka in višine padavin najbolj podoben oktobru 1966, ki pa je bil na ravni Slovenije za stopinjo Celzija manj topel in povprečno namočen. Zemljevide odklonov za izbrane spremenljivke najdete na povezavi <https://meteo.arso.gov.si/met/sl/climate/current/archive/monthly-charts/>.

Slika 7. Razsevni grafikon kazalnika višine padavin od odklona povprečne temperature zraka za oktobre v letih 1950–2023. Svetlost barve krogca je povezana z letnico; starejša leta so svetlejša, novejša leta temnejše barve. Letošnji oktober je označen z rdečim krogcem.

ARSO, 6. november 2023